

- dissidere nos in ea re que negligi non posset, quia non tenuis, nec sine culpa nesciri, quia non raro accidat sed heu! nimium frequenter. qua in re video partem alteram ita michi persuasam ut non facile cessurus sim; tibi reliquam ita probari ut non sat habeas ita sentire
- 5 nisi et aliter opinantes convincas errore falli et a veritate esse avios. hec autem recogitans in bicipite me videbam. ut insiderem^(a) proposito, etsi id oporteret contenderem vel tecum, suadebat veritas, dehortabatur amicitia. ea tamen continuo cessit veritati. nimirum: non enim tantum amicitie sed omnibus utcunque pretiosis
- 10 aut caris anteposenda est veritas. qua etiam ipsa^(b) continetur amicitia, que nec iniri sine veritate nec propagari augerive nec conservari et firma esse potest. sed neque leditur amicitia contentione modesta; excitatur potius et, tanquam ignis foliis et flatu splendidior, nutrimento autem admoto grandior fit, sic amicitia disputatione, qua non de amico queritur victoria, sed cum amico exquiritur inter ambigua, quid decorum aut turpe, quid eligendum fugiendumve, quid laude, quid obiurgatione dignum sit. ita igitur ut accidat nobis alterna concertatione, taciturnitatem repudio, subeo contencionem. quoniam vero qui disputant, ut hi se intelligant, et
- 20 vocabulis convenient necesse est — alioquin nec sibi profectui, nec apud eos qui audient futuri erunt honori, sed risui et contemptui, non secus ac si Grecus ignarus latini sermonis cum Latino disputet pariter ignaro greci: quis enim hos non subsannet et rideat? — ideo ne id committere nos contingat, conveniamus primum de vocabulo,
- 25 quod quid nominis terminorum dicitur apud logicum⁽¹⁾. quamquam enim tu et ego Latini simus, tamen et inter Latinos videmus nomina variari et, ut alia transeamus, hoc ipsum de quo agimus quam multiplex, quam^(c) varium. nosti porro quod, quam supra dixi pestilentiam, quam et ipsam pestem solemus dicere, eandem
- 30 alii dicunt luem, nonnulli cladem, alii contagium, inguinariam, plerique^(d) medici epidemiam, quasi superadvenientem; nam epidim on grece advena; aliisque vocabulis alii pro varia consuetudine regionum et gentium. quid tamen hoc attinet investi-

perchè intorno a sì grave questione,

è fermamente convinto essere vera l'opinione dall'amico combattuta.

Si trovò dapprima in forse tra la verità e l'amicizia,

ma questa cedette a quella,

giacchè senza la verità non vi può essere salda amicizia,

laddove questa risplende di più, ove sia vivificata da una disputa non contenziosa intorno a siffatti argomenti.

Innanzi tutto, fa d'uopo in una disputa che i contendenti s'intendano sul significato dei termini adottati.

Lasciando ai grammatici il compito di dilucidare i vocaboli con i quali, secondo l'uso delle varie regioni, si denota la peste,

(a) *M* insidere (b) *M* iam (c) *M* sed (d) *M*¹ aliqui

(1) ARISTOT. *Analyt. post.* II, cap. X, 93 b: « ὁρισμὸς . . . λόγος τοῦ τί ση-
μαίνει τὸ ὄνομα: ».